

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/16
KARAR NO : 2021/123
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında u ranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanunun 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi kapsamında ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacılar : 1-H.Ü. (Adli ve dari Yargıda) 2-M. K.
(dari Yargıda)
Vekilleri : Av. K.K. Av. R.T.
Davalı : stanbul Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı (Adli ve dari Yargıda)
Vekilleri : Av.E.B.F. Av.M.S.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlü ü (dari Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkillerinin davacı H.Ü.'ın sevk ve idaresindeki 34 G... plaka sayılı araç ile 06/08/2017 günü D-100 karayolunda seyir halinde iken, aracın ön kısmının orta refüjde bulunan beton bariyerlere çarpması sonucu meydana gelen trafik kazası neticesinde u ramı oldu u, 1.000 TL maddi ve 12.000 TL manevi olmak üzere imdilik toplam 13.000 TL zararın, kazanın meydana geldi i tarih olan 06/08/2017 tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle stanbul Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı ve Karayolları Genel Müdürlü ü aleyhine idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. **stanbul 12. dare Mahkemesi, 06/02/2018 tarihli ve E.2018/161, K.2018/229 sayılı dosyasında "2577 sayılı dari Yargılama Usulü Yasasının 15/1 -a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine"** dair verdi i istinaf ba vurusunun kesin olarak reddedilmesiyle 13/04/2018 tarihinde kesinle en kararının gerekçe kısmı öyledir:

".. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinde; " leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilce i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir." hükmüne yer verilmi tir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacının sevk ve idaresindeki 34 G... plaka sayılı araç 06/08/2017 günü D-100 kara yolunda seyir halinde iken, aracın ön kısmının orta refüjide bulunan beton bariyerlere çarpması sonucu meydana gelen trafik kazası neticesinde u ranılmı olan, 1000 TL maddi ve 12000 TL manevi tazminatın, kazanın meydana geldi i tarih olan 06/08/2017 tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte davalı idarece tarafına ödenmesi istemiyle bakılan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

2918 sayılı Yasa'nın 110. maddesinde yer alan hüküm nedeniyle öncelikle görevli yargı yerinin belirlenmesi gerekmektedir. 2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesinin Kurulu ve leyi i Hakkında Kanun'un 1. maddesiyle Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmi , adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyu mazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan ba ımsız bir yüksek mahkeme olan Uyu mazlık Mahkemesinin bu konudaki kararlarının irdelenmesi de yararlı olacaktır.

Uyu mazlık Mahkemesi içtihatlarına baktı ınızda; "Belediyenin yol çalı ması sebebiyle açılan çukuru fark etmeyerek çukura giren aracın hasar görmesi nedeniyle açılan dava sonucunda çıkarılan görev uyu mazlı ı sonucu Uyu mazlık Mahkemesinin, 28.09.1015 gün ve E:2015/547, K.2015/574 sayılı kararı ile "2918 sayılı Yasanın 19. i.2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi gözetildi inde meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti ine" karar verilmi tir. '

Öte yandan, 2918 sayılı Yasa'nın, trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalı ma usullerini düzenledi i gözönüne alındı ında, karayolunda meydana gelen dava konusu olayın 2918 sayılı Yasa'nın düzenledi i kurallar kapsamında oldu u aşıktır.

Bu kapsamda, dava konusu olay nedeniyle olu tu u iddia edilen zararların, 2918 sayılı Kanun'dan do an bir sorumlulu un yerine getirilmemesinden kaynaklandı ı, yukarıda aktarılan ve kesin olan Uyu mazlık Mahkemesi kararları ve 2918 sayılı Yasa'nın 19.1.2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi gözetildi inde, tazminat istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tir."

3. Davacı H.Ü. vekili, bu kez benzer istemle stanbul Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı aleyhine adli yargı yerinde dava açmı tur.

B. Adli Yargıda

4. stanbul (Anadolu) 17. Asliye Hukuk Mahkemesi, 24/12/2019 tarihli ve E.2018/504, K.2019/448 sayılı dosyada: "*1-Maddi Tazminat yönünden; Dava ve ıslah dilekçesi nazara alınarak, davacıya ait araçta meydana gelen zarar tutarı 14.500,00 TL, çekici ücreti 160,00 TL, otopark ücreti 315,00 TL, hastaneye geli -gidi taksit ücreti 535,00 TL olmak üzere toplam 15.510,00 TL maddi tazminatın kaza tarihi olan 06/08/2017 tarihinden yürüyen yasal faizi ile davalıdan tahsiline, 2- Manevi Tazminat Yönünden; Davanın kısmen kabulü ile, 7.500,00 TL manevi tazminatın 06/08/2017 tarihinden itibaren yürüyen yasal faizi ile davalıdan tahsiline fazlaya ili kin talebinin reddine," karar vermi , karara kar ı davalı vekili tarafından istinaf yoluna ba vurulmu tur.*

5. stanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi,12/03/2020 tarihli, E.2020/763 ve K.2020/442 sayılı dosyada "*...mahkemece, stanbul 12. dare Mahkemesi'nin 2018/161 E. 2018/229 K. sayılı dosyası dosya arasına alınması, verilen kararın kesinle mi olması durumunda, görülmekte olan dava dosyasındaki yargılamayı durdurmak suretiyle (2247 sayılı UMK m. 19/1), her iki dosyanın küil halinde yargı yolu uyu mazlı ının çözümlenmesi amacıyla Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesi, Uyu mazlık Mahkemesi'nin kararı beklenilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı ekilde karar verilmesi do ru görülmemi tir" gerekçesiyle " stanbul Anadolu 17. Asliye Hukuk*

Mahkemesi'nin 24/12/2019 tarih ve 2018/504 E., 2019/448 K. sayılı kararının HMK.m.353/1-a/4-6 hükmü uyarınca kaldırılmasına" hükmederek, dosyayı "gösterilen biçimde i lem yapılmak üzere" mahkemesine iade etmi tir.

6. stanbul (Anadolu) 17. Asliye Hukuk Mahkemesi, 06/10/2020 tarih ve E.2020/122, K.2020/128 sayılı dosyada, iade kararındaki gerekçeler do rultusunda *"Davacının davasının HMK'nun 114/1-b gere i yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile usulden reddine"* karar vermi , karar taraflarca istinaf edilmeyerek 03/12/2020 tarihinde kesinle mi tir.

7. stanbul (Anadolu) 17. Asliye Hukuk Mahkemesi 14/01/2021 tarih, E.2020/122 sayılı üst yazısıyla görev uyu mazlı mın çözümü için, her iki dava dosyasını Uyu mazlık Mahkemesine göndermi tir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

8. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; *"Kapsam"* ba lıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu Kanunun karayollarında uygulanaca ı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ı ıklı i aretleri, i aret levhaları koymak ve yer i aretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında oldu u belirtilmi tir.

9. Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 günlü Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesinde *" leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilce i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de *"Bu Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz."* denilmi tir.

10. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında *"Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir.

B. Yargı Kararları

11. 2918 sayılı Kanunun 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararında u gerekçe ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı n çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı n çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir...”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

12. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı nda, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında, dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

13. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki “Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinle mi görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye ba layan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli oldu u kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurur ve elindeki i in incelenmesini Uyu mazlık Mahkemesinin karar vermesine de in erteler.” hükmüne göre, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait oldu unu belirten gerekçeli bir karar ile do rudan Uyu mazlık Mahkemesi'ne ba vurma olana ına sahiptir. u kadar ki, ba vuru kararının, görev konusunda Uyu mazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine de in i in incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

14. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyu mazlı ı do ması halinde her iki yargı merciince i ten el çekilmi oldu undan ba vurma iradesini davanın taraflarına bırakmı iken, bu yönleme nazaran daha kısa zamanda çözüme ula ılmasını amaçladı ı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, i ten el çekmeden do rudan Uyu mazlık Mahkemesi'ne ba vurma olana ını tanıdı tır.

15. Olayda, adli yargı yerince, kar ı görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemi , görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyu mazlık Mahkemesi'ne ba vurulmasına da karar verilmi tir.

16. Bu haliyle, ba vurunun her ne kadar davanın taraflarınca yapılmadı ı ve 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yöntemle uyulmadı ı anla ılmı ise de, adli yargı yerince re'sen yapılan ba vurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında oldu unun kabulü ile Uyu mazlık Mahkemesi'nin önüne gelmi bulunan görev uyu mazlı ının çözüme kavu turulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyu mazlık Mahkemesi'nin kurulu amacına uygun olacaktır. Sonuçta usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ndan, adli ve idari yargı yerleri arasında do an görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

18. Dava, davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kazada olu tu u ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmı tir.

19. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanununun 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadı ına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmi bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, ba ta Mahkememiz olmak üzere di er yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

20. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tir.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdi inden, stanbul (Anadolu) 17. Asliye Hukuk Mahkemesi, 06/10/2020 tarihli ve E.2020/122, K.2020/128 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. stanbul (Anadolu) 17. Asliye Hukuk Mahkemesi, 06/10/2020 tarihli ve E:2020/122, K:2020/128 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

01/03/2021 tarihinde üye Ahmet ARSLAN'ın kar ı oyu ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR I OY

darenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, i letme, trafik güvenli ini sa lama ekinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumlulu unun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyu mazlı ın, özel hukuktaki araç i letenin hukuki sorumlulu undan de il, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmedi i, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu i letildi i, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulundu u iddiasından kaynaklanması kar ısında uyu mazlı ın çözümünün idari yargının görevinde bulundu u sonucuna ula ıldı ından, uyu mazlı ın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden ço unlu un kararına katılmıyorum. 01/03/2021

Üye
Ahmet ARSLAN